

Sarajevo, 27.12.2021. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
20.12.2021. – 24.12.2021.

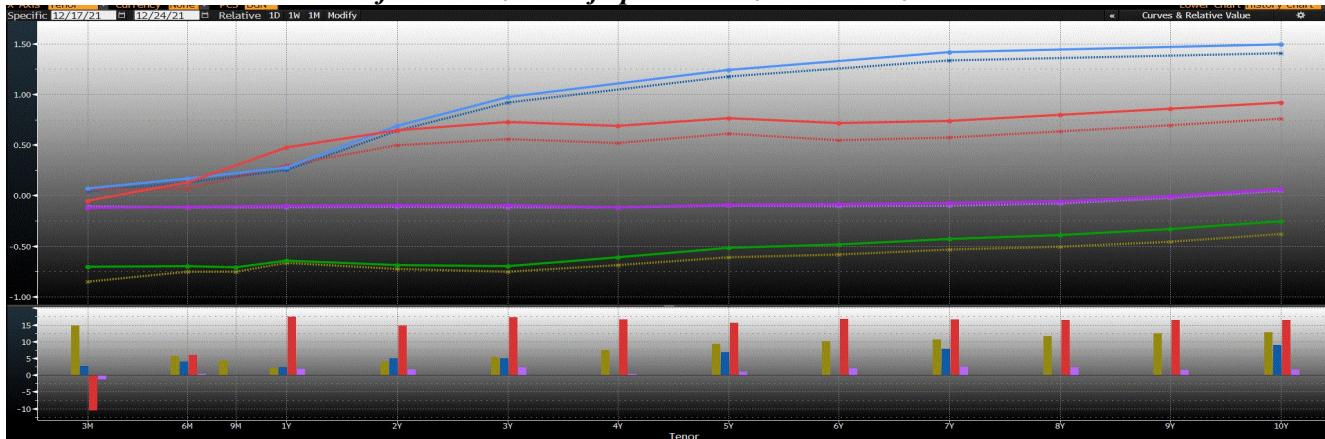
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	17.12.21	- 24.12.21	17.12.21	- 24.12.21	17.12.21	- 24.12.21	17.12.21	- 24.12.21
2 godine	-0,72	- -0,68 ↗	0,64	- 0,69 ↗	0,51	- 0,67 ↗	-0,11	- -0,06 ↗
5 godina	-0,61	- -0,51 ↗	1,17	- 1,24 ↗	0,61	- 0,78 ↗	-0,10	- -0,07 ↗
10 godina	-0,38	- -0,25 ↗	1,40	- 1,49 ↗	0,76	- 0,93 ↗	0,05	- 0,07 ↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	17.12.21	- 24.12.21
3 mjeseca	-0,824	- -0,685 ↗
6 mjeseci	-0,753	- -0,697 ↗
1 godina	-0,647	- -0,625 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dne 24.12.2021. godine (pune linije) i 17.12.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafra je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone srednjeg i dužeg roka dospijeća su u proteklom tjednu, zaključno sa četvrtkom (u petak su tržišta bila zatvorena), zabilježili priličan rast. Prinosi njemačkih obveznica u segmentu dospijeća 5-10 godina su zabilježili rast od 7 do 10 baznih bodova. Rast između 10 i 14 baznih bodova zabilježen je kod italijanskih obveznica. Navedeno je dovelo do povećanja razlike između prinosa desetogodišnjih njemačkih i italijanskih obveznica na razinu od 136 baznih bodova, što je najviše od studenoga 2020. godine. Na rast prinosa su uglavnom utjecale pozitivne vijesti vezano za pitanje manjeg utjecaja novoga soja omikron virusa na ekonomski aktivnosti, ali i izjave nekoliko zvaničnika ECB tijekom proteklog tjedna, koje su doprinijele povećanoj zabrinutosti investitora zbog mogućeg bržeg povlačenja stimulativnih mjera ECB, usprkos ne tako optimističnom zvaničnom priopćenju nakon posljednje sjednice ECB održane 16. prosinca. Ipak, bitno je napomenuti da je uoči praznika već u četvrtak zabilježen znatno slabiji obujam trgovanja, pa je i taj je čimbenik mogao doprinijeti većim promjenama prinosa. Članica IV ECB Schnabel je izjavila da je ECB svjesna da će inflacija biti izražena određeno vremensko razdoblje, ali i da će se tijekom naredne godine smanjiti. Ono u šta su manje sigurni

jesto to koliko će brz i snažan taj pad da bude. Njen kolega iz Austrije Holzmann je izjavio da bi ECB u ekstremnom scenariju, koji podrazumijeva da inflacija ne zabilježi pad koji se očekuje, mogla da ukine ili postupno ukine kupovine obveznica sljedeće godine, što bi moglo biti praćeno povećanjem kamatnih stopa u 2022. godini. Dodao je da ukoliko inflacija ne bude bilježila očekivani pad, to bi kreatorima monetarne politike predstavljalo okidač za „alarm“, a završetak APP programa predstavljačko bi „veoma snažan signal“ tržištu da će nakon toga slijediti povećanje kamatnih stopa. Pored ovih vijesti, utjecaj na izraženiji rast prinosa italijanskih obveznica imale su i špekulacije da bi aktualni premijer Italije Draghi početkom sljedeće godine mogao da odstupi sa ove funkcije, uzimajući u obzir da se već neko vrijeme navodi kao potencijalni kandidat za novog predsjednika zemlje.

Početkom prošlog tjedna nova koalicija Vlada Njemačke je imenovala Joachima Nagela na mjesto predsjednika Deutsche Bundesbank, dok aktualni predsjednik Weidmann napušta ovu poziciju na kraju godine. Smatra se da izbor Nagela, zbog njegove dosadašnje karijere i priopćenja, znači da će biti nastavljena politika njegovog prethodnika. Deutsche Bundesbank je objavila da bi ekonomija Njemačke mogla da zabilježi pad u ovom tromjesečju, jer bi ponovni rast zaraženih mogao da prouzrokuje nove restiktivne mjere i negativno utječe na kupovine. Također, očekuju da bi inflacija u Njemačkoj mogla u dolazećim mjesecima da ostane iznad 4%, pozivajući se na oštar rast cijene prirodnog plina koji će vjerojatno doći do potrošača početkom 2022. godine.

Predsjednik Francuske Macron i premijer Italije Draghi su u zajedničkom priopćenju zatražili od EU da se dozvoli povoljniji tretman investicija koje predstavljaju podršku dugoročnom ekonomskom rastu, što se smatra prvim korakom ka mogućoj borbi za reviziju trenutno važećih fiskalnih pravila EU. Ipak, da bi došlo do promjena potrebna je suglasnost kancelara Njemačke Scholza, koji je nedavno izrazio mišljenje da trenutne postavke već pružaju dovoljnu razinu fleksibilnosti.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Tekući račun – EZ (u milijardama EUR)	LISTOPAD	-	18,1
2.	Tekući račun – Italija (u milijardama EUR)	LISTOPAD	-	5,51
3.	Industrijske prodaje – Italija (G/G)	LISTOPAD	-	16,9%
4.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	PROSINAC	-8,3	-8,3
5.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka	SIJEČANJ	-2,7	-6,8
6.	Indeks ekonomskog povjerenja – Italija	PROSINAC	-	113,1
7.	Proizvođačke cijene – Francuska (G/G)	STUDENI	-	15,2%
8.	Proizvođačke cijene – Italija (G/G)	STUDENI	-	25,3%
9.	Proizvođačke cijene – Španjolska (G/G)	STUDENI	-	32,0%
10.	Proizvođačke cijene – Portugal (G/G)	STUDENI	-	16,2%
11.	Proizvođačke cijene – Finska (G/G)	STUDENI	-	20,8%
12.	Proizvođačke cijene – Irska (G/G)	STUDENI	-	-2,6%
13.	GDP - Nizozemska (tromjesečno) final.	III tromjesečje	1,9%	2,1%
14.	GDP - Španjolska (tromjesečno) final.	III tromjesečje	2,0%	1,1%
15.	Potrošnja stanovništva – Nizozemska (G/G)	LISTOPAD	-	4,6%
16.	Obujam maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	STUDENI	-	1,6%
17.	Stopa nezaposlenosti – Finska	STUDENI	-	6,0%

SAD

Nakon nekoliko tjedana pregovora, senator Joe Manchin je odbio paket predsjednika Bidena „Build Back Better“, vrijedan 1,75 bilijuna USD, zbog čega su demokrate imale veoma malo opciju da ovaj paket usvoje. Zbog toga je Goldman Sachs Group smanjio prognoze ekonomskog rasta SAD. Ova banka sada za 2022. godinu očekuje rast GDP-a od 2%, što je znatno manje u usporedbi sa prethodnim prognozama od 3%. Deficit tekućeg računa SAD se u III tromjesečju povećao na 15-godišnji maksimum uslijed rekognog povećanja uvoza, nakon što su poduzeća žurila da popune iscrpljenje zalihe kako bi zadovoljila povećanu potražnju. Iz Ministarstva trgovine je priopćeno da je deficit tekućeg računa u III tromjesečju iznosio 214,8 milijardi USD, iznad očekivanih 205 milijardi USD, zabilježivši najveći deficit od III tromjesečja 2006. godine. Vlada SAD je potvrdila da je ekonomski rast SAD usporen u III tromjesečju

zbog povećanog broja zaraženih virusom Covid19, ali i da se ekonomska aktivnost od tada povećala, čime je ekonomija na pravom putu da tijekom ove godine zabilježi najbolje rezultate od 1984. godine. GDP je u III tromjesečju, prema finalnim podacima, povećan za 2,3% tromjesečno svedeno na godišnju razinu, nakon povećanja od 6,7% u tromjesečju ranije. **PCE deflator, preferirajuća mjera inflacije Feda, je u studenom povećan na 5,7% godišnje, u skladu sa očekivanjima, zabilježivši najveću razinu od 1982. godine.**

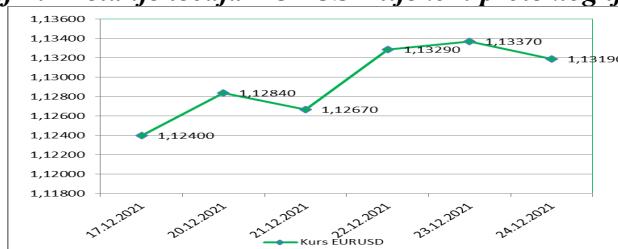
Brzo širenje novog soja virusa omikron počelo je da ostavlja tragove na nekim dijelovima američke ekonomije. Nakon što su pojedini događaji otkazani ili odloženi, potrošači su smanjili posjete restoranima, a poduzeća sa nedostatkom radne snage su zatvorena u nekim od najteže pogodjenih regija, kao što je Njujork. Iako ekonomisti smatraju da bi novi soj omikron mogao biti kočnica ekonomskom rastu SAD početkom sljedeće godine, upozoravaju da je prerano da se procijeni koje će posljedice ostaviti ovaj soj, koji bi se mogao pokazati čak i manje opasnim, iako je do sada najbrže prenosiva verzija Covid19. Predsjednik Biden je tijekom prošlog tjedna najavio korake za zaustavljanje zdravstvenih i ekonomske posljedica nakon porasta zaraženih, uključujući nove lokacije za testiranje i cijepljenje, više brzih kućnih testova i produženje pauze za otplate studentskog kredita do 1. svibnja 2022. godinu.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Vodeći indeks	STUDENI	1,0%	1,1%
2.	Tekući račun (u milijardama USD)	III tromjesečje	-205,0	-214,8
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	17. prosinca	-	-0,6%
4.	Indeks ekonomske aktivnosti Feda iz Čikaga	STUDENI	0,5	0,37
5.	GDP (Q/Q) final.	III tromjesečje	2,1%	2,3%
6.	Indeks povjerenja potrošača	PROSINAC	111,0	115,8
7.	Prodaja postojećih kuća (M/M)	STUDENI	2,9%	1,9%
8.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	18. prosinca	205.000	205.000
9.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	11. prosinca	1.835.000	1.859.000
10.	Osobna primanja	STUDENI	0,4%	0,4%
11.	Osobna potrošnja	STUDENI	0,6%	0,6%
12.	Porudžbine trajnih dobara (prelim.)	STUDENI	1,8%	2,5%
13.	Indeks raspoloženja potrošača	19. prosinca	-	47,9
14.	Prodaja novih kuća (M/M)	STUDENI	3,4%	12,4%
15.	Indeks raspolož. potroš. Sveu. iz Mičigena (final.)	PROSINAC	70,4	70,6
				67,4

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,1240 na razinu od 1,1319.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Početkom tjedna premijer Velike Britanije Johnson je održao neplanirani duži sastanak sa ministrima, na kojem je obavijestio ministre o brzom širenju novog soja omikron. Nakon održanog sastanka nisu najavljenja nova ograničenja, ali je Johnson izjavio da i takve mogućnosti postoje kako bi zaštitili javnost, javno zdravlje i svoj zdravstveni sustav (NHS), te dodao da će se situacija pratiti i omikron držati pod kontrolom, a po potrebi i djelovati.

Velika Britanija je objavila da će osigurati dodatnu milijardu funti za podršku ugostiteljima i industriji zabave i rekreativne koje su najteže pogodene valom pandemije izazvane novim sojem virusa omikron.

Ministar financija Sunak je izjavio da je uvjeren da će mjere pomoći stotinama tisuća poduzeća. Dodao je da će se „reagirati proporcionalno i primjereno“ ukoliko Vlada uvede dodatna ograničenja kojima bi utjecala na sporije širenje virusa.

Bloomberg podaci sugeriraju da sudionici na tržištu novca trenutno očekuju rast kamatne stope za 100 baznih bodova pod utjecajem restriktivnije monetarne politike koja je započeta u prosincu tekuće godine, a očekuje se da će se nastaviti i u 2022. godini. Ukoliko se ova očekivanja materijalizuju, to bi značilo da će kamatna stopa BoE sa sadašnjih 0,25% biti povećana na 1,25%.

BoE je kaznila Standard Chartered banku sa 46,5 milijuna GBP zbog uzastopnog pogrešnog izvještavanja o razini likvidnosti i zbog propusta u otvorenosti i kooperativnosti sa regulatorom. Tijelo BoE zaduženo za prudencijalnu regulativu je priopćilo da je Standard Chartered napravila pet grešaka u izvještavanju putem važne likvidnosne matrice u razdoblju između ožujka 2018. godine i svibnja 2019. godine, što je značilo da nadzorni organ nije imao pouzdan pregled pozicije likvidnosti banke u američkim dolarima.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Pozajmice javnog sektora (u mlrd GBP)	STUDENI	15,3	16,6
2.	GDP (Q/Q) final.	III tromjesečje	1,3%	1,1%
3.	Tekući račun (u mlrd GBP)	III tromjesečje	-15,6	-24,4
4.	Osobna potrošnja (Q/Q) final.	III tromjesečje	2,0%	2,7%
5.	Izvoz (Q/Q) final.	III tromjesečje	-1,9%	-3,5%
6.	Uvoz (Q/Q) final.	III tromjesečje	2,5%	1,1%
7.	Ukupne poslovne investicije (Q/Q)	III tromjesečje	0,4%	-2,5%
				0,4%

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad sa razine od 0,84914 na razinu od 0,84441, dok je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,3245 na razinu od 1,3386.

JAPAN

Poslanici Gornjeg doma Parlamenta Japana su u ponedjeljak usvojili dopunski proračun za tekuću fiskalnu godinu, vrijedan 35,98 bilijuna JPY (317 milijardi USD). Dodatnim proračunom će se financirati dio paketa poticaja za ublažavanje štete nanijete virusom Covid19, kako je i najavio tijekom proteklog mjeseca premijer Kishida. Segmenti koji će biti pokriveni tim proračunom uključuju novčane isplate za djecu mlađu od 18 godina, subvencije za mala poduzeća i povećavanje plaća za medicinske sestre i njegovatelje.

Vlada Japana je povećala ekonomske prognoze prvi put nakon 17 mjeseci, objavljeno je u vladinom izvješću iz prosinca. Navedeno je da se ekonomija počela oporavljati jer su se loši ekonomski uvjeti izazvani virusom postupno počeli smanjivati, te da je neophodno „pomno pratiti“ svaki rizik koji mogu izazvati virusi na ekonomskim i finansijskim tržištima, kao što je slučaj sa novim sojem omikron.

Kabinet Vlade Japana je u petak odobrio godišnji proračun od 945,5 milijardi USD, stavljajući akcenat na borbu protiv Covid19 i na premijerov cilj ekonomskog rasta i raspodjele bogatstva. Odobreni proračun od 107,6 bilijuna JPY za fiskalnu godinu koja počinje u travnju 2022. godine je najveći početni potrošački paket Japana, kojim se naglašava prioritet oživljavanja ekonomije pogodjene virusom, kako bi se povratilo dugoročno fiskalno zdravlje.

Prvi proračun premijera Kishide, koji Parlament treba da usvoji u ožujku, do kraja tekuće fiskalne godine, dolazi nekoliko dana nakon što Vlada odobri 36 bilijuna JPY rekordne dodatne stimulativne potrošnje, kako bi ubrzala oporavak od Covid19. Proračun uključuje 5 bilijuna JPY za izvanredne troškove izazvane Covid19, što je rekordni trošak za zaštitu u visini od 5,37 bilijuna JPY, te obuhvata najveći trošak socijalne pomoći od 36,3 bilijuna i 24,3 bilijuna JPY za servisiranje duga. Javni dug Japana je dva puta veći od njegove ekonomije, koja vrijedi 5 bilijuna USD, te je najveći među razvijenim zemljama.

Premijer Kishida je izjavio da je veoma bitno da javni i privatni sektor Japana udruže snage i zajedno razmišljaju kako da postignu veći ekonomski rast i raspodjelu bogatstva. Kishida je izjavio da se nuda da će se plaće radnika povećati tako što će osigurati da proizvođači ostvare veće profite, zahvaljujući njegovoj posvećenosti većoj raspodjeli bogatstva. BoJ planira da pozajmi oko 2,05 bilijuna JPY u prvoj

operaciji svog novog programa „zelenog financiranja“, tako što bankama nudi beskamatna sredstva na razdoblje od godinu dana za kredite i investicije povezane sa klimom, kako bi se pomoglo da ekonomski rast postane ekološki održiviji.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Vodeći indeks (final.)	LISTOPAD	-	100,2
2.	Koincidirajući indeks (final.)	LISTOPAD	-	88,7
3.	Porudžbine strojnih alata (G/G) final.	STUDENI	-	81,5%
4.	Stopa inflacije (G/G)	STUDENI	0,5%	0,1%
5.	Stopa temeljne inflacije (G/G)	STUDENI	0,4%	0,1%
6.	Indeks cijena uslužnog sektora	STUDENI	1,0%	1,0%
7.	Indeks započetih kuća (G/G)	STUDENI	7,5%	10,4%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 127,83 na razinu od 129,49. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 113,63 na razinu od 114,38.

NAFTA I ZLATO

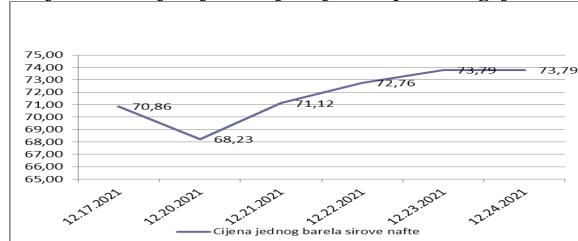
Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 70,86 USD (63,04 EUR).

Cijena nafte je u ponedjeljak zabilježila pad, dok je u narednim danima nastavljen rast cijene. Glavni razlog pada cijene zabilježenog u ponedjeljak jeste zabrinutost investitora da bi restriktivne mjere zbog pandemije mogle negativno utjecati na potražnju za putovanjima. Ipak, u narednim danima cijena nafte je nastavila da se oporavlja, kako su se ublažili strahovi oko negativnog učinka novog soja virusa. Cijena plina u Europi je zabilježila snažan rast nakon što je Rusija smanjila isporuku ovog energenta Europi, dok je Francuska, koja inače izvozi električnu energiju, bila prisiljena da pojača uvoz električne energije i lož ulja nakon što je kompanija Electricite de France SA objavila da će biti prisiljena da zatvori četiri nuklearna reaktora. Sredinom tjedna cijena nafte je nastavila da bilježi rast nakon što su objavljeni podaci da su zalihe ovog energenta u SAD smanjene više nego što se očekivalo, čime su ublaženi učinci zabrinutosti na tržištu nafte zbog širenja omikron varijante virusa i njegovog učinka po ekonomiju.

Narednog dana cijena nafte je povećana uglavnom pod utjecajem očekivanja da bi učinci novog soja virusa omikron mogli biti slabiji nego što se ranije očekivalo, čak i u slučaju da ekonomije uvedu restrikcije na putovanja pod utjecajem snažnog vala infekcije. Kao odgovor na snažan rast cijene plina u Europi, kargo LNG brodovi iz SAD su preusmjereni ka ovom tržištu kako bi iskoristili prednosti visokih cijena.

Cijena nafte je na tjednoj razini zabilježila rast od 4,13%. Na zatvaranju tržišta u četvrtak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 73,79 USD (65,09 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

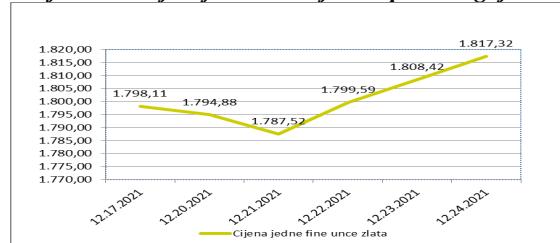
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.798,11 USD (1.599,74 EUR).

Početkom tjedna cijena zlata je zabilježila pad, nakon što je tržište zlata izostavljeno kao sigurno utočište od strane trgovaca, dok su investitori pokušavali da procijene utjecaj novog soja omikron, te dok su u Europi i Velikoj Britaniji razmatrane mogućnosti uvođenja novih ograničenja kako bi se ograničilo širenje virusa. Tržište zlata nije pozitivno odreagiralo na neizvjesnost koju su izazvale vijesti da senator Manchin nije podržao usvajanje potrošačkog paketa predsjednika Biden, čime je suštinski blokirao njegovo usvajanje. U narednim danima cijena zlata je bila pod utjecajem kretanja dolara. Blagu podršku zlato je dobilo i zbog izjava članice IV ECB Schnabel koja je komentarišući inflaciju istaknula da će ECB veoma pažljivo pratiti rast plaća. Nešto značajniji podstrek rastu cijene ovog plemenitog metala došao je uslijed geopolitičkih tenzija u vezi sa Ukrajinom.

Krajem tjedna cijena zlata je nastavila da bilježi rast, te je u petak zabilježena najveća cijena u posljednjih pet tjedana. Značajan utjecaj na rast cijene zlata imali su podaci o inflaciji u SAD, koji su pokazali da se najveća svjetska ekonomija suočava sa najtežim inflatornim pritiscima u posljednja četiri desetljeća. Pojedini analitičari smatraju da bi zlato i tijekom 2022. godine trebalo da ima snažnu osnovu za održavanje visoke cijene, upravo zbog inflatornih pritisaka.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.817,32 USD (1.605,55 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je povećana za 0,68%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.